

Søren Krarups prædiken julesøndag

Taler

Søren Krarup
Præst og politiker

Dato

28. december 1997

Sted

Seem Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 25-32

Mod håb med håb

Der er i grunden noget bevægende ved denne gamle mand, Simeon, der levede i håb og forventning. Man behøver ikke at være ret gammel, før man kan føle med ham eller forstå hans holdning. Og man behøver ikke at leve i det gamle Israel for at fatte den stemning der beherskede Simeon.

Han levede i et urimeligt håb. Han levede i det håb, at han ikke skulle dø, før han havde set Herrens salvede - dvs. før Gud trådte ind i hans liv og gav det mening og sandhed. Han levede i dette håb med udholdenhed, måske også med fortvivlelse, fordi han kunne tvivle om håbets opfyldelse, men han levede i den blinde og hårdnakkede forventning, som håbet gav. På grund af dette håb lod han sig ikke slå ud. På grund af håbet stod han op hver morgen i stadig forventning, selv om han med hver morgen blev een dag ældre og kom een dag nærmere den død, hvormed håbet ville slukkes.

På grund af håbet, som Guds ord gav ham, var hans holdning den stadige og stædige forventning.

Man behøver som sagt ikke at være meget gammel for at forstå den gamle Simeons stemning og situation. Og man behøver ikke at leve i Israel for at kunne dele stemningen. Sort ser det ud, skrev gamle Grundtvig i 1848 om Danmark, og en dansker kan sommetider være fristet til at gentage Grundtvigs ord. Et lille land i en tilstand, der efter behag kan kaldes for håbløshed eller opløsning, og hvor dets sønner og døtre kan gribe sig selv i at tvivle om, hvorvidt

der bliver nogen fortsættelse. Sort så det ud i 1848, da Danmark på grund af det slesvig-holstenske oprør var truet af landets sammenbrud og opsplitning, og sort ser det også ud idag. Den særlige tilstand, som med et fremmedord kaldes identitetsløshed og som består i, at man har glemt eller fortrængt, hvem man selv er, synes at kunne blive virkeligheden i det kommende århundrede - for ikke at sige årtusind. Eksisterer Danmark om hundrede år? Vil vore børnebørn og oldebørn kunne være fælles med os om det, der har sat vores identitet - sprog, historie, nationalitet? Er der noget at forvente - andet end en tilstand af stigende tomhed og identitetsløshed, hvor fremtidens danskere hvirvler rundt i en stundesløshed og underholdningssyge, der døver og bedøver dem? Eller med eet ord: er der håb?

Det var disse tanker og stemninger, der bevægede Grundtvig i foråret 1848, da den danske stat var truet af sammenbrud, og som bekendt var han ikke den eneste i forrige århundredes Danmark, der kom til at lære stemningen at kende. For hans generation endte det ganske vist godt. Det, der i 1848 så ud til at kunne blive Danmarks undergang, blev tværtimod forvandlet til Danmarks genfødsel. Man har siden talt om ånden fra 48, og det, der lå i udtrykket, var jo, at netop truslen imod Danmarks fremtid kaldte alle de bedste kræfter og evner frem i danskerne. Da undergangen truede mobiliseredes det mest værdifulde i folket. Der skabtes en folkelig vilje og begejstring, som overvandt truslen og slog splittelsen ned, og i årene efter Treårskrigen var den danske identitet og vilje til at overleve stærkere og mere udtalt end måske både før og siden.

Men fortsættelsen blev så meget mere dyster. Den optimisme og stolthed, som indsatsen i Treårskrigen skabte i Danmark, førte ind i den sorgløshed og letsindighed, som i 1864 bragte os i krig med to af Europas stærkeste militærmagter, Preussen og Østrig, og netop på grund af begejstringen før blev slaget efter så meget mere knusende. Slægten fra 1864 var en mærket slægt, som havde grund til at tvivle om, hvorvidt der overhovedet ville blive en dansk fremtid, og der er mange gribende vidnesbyrd om desperationen og fortvivlelsen. Også gamle Grundtvig oplevede det. Sammen med så mange andre af sine landsmænd søgte han at finde håb i ulykken. Hans digtning i ulykkesåret er ikke den ringeste - som bl.a. den salme, vi lige har sunget, hvor det jo hedder:

Hør, Herre Jesus, frelser, hør
din lille flok,
sørgende dybt på de danske øer

med årsag nok.

Også i 1864 blev Grundtvig talsmand for danskerne, som han havde været det i 1848. Dengang var det altså, han havde digtet om, at sort så det ud, men fortsættelsen havde lydt: men almægtig er Gud - og samme håb, trøst og fortrøstning lød fra Grundtvig i og efter 1864.

På samme måde som fra andre af de bedste blandt danskerne. En anden fædrelandssang eller for så vidt en dansk salme er Johs. Helms' sang: Jeg elsker de grønne Lunde, som blev skrevet i 1873 og som tydeligt for alle er skrevet i skyggen af nederlaget. Og for Johs. Helms havde det måske været så meget mere smerteligt end for så mange andre, eftersom han i Treårskrigen havde været en ganske ung student, der meldte sig frivilligt og gjorde felttogene i 1849 og -50 med som menig soldat. Han havde sat livet ind for den fremtid, der syntes sikret med Treårskrigen. Og som dansk adjunkt ved latinskolen i Slesvig havde han i 1864 fået ulykken og nederlaget helt ind på livet og havde måttet opleve, hvor grumt hans håb var blevet beskæmmet. Få år efter er det, at han skriver sin sang om landet med de grønne lunde, men hvor det sidste vers jo lyder:

Men end er der sang i skoven,
højt bølger det røde flag,
end er der en Gud foroven,
som råder for Danmarks sag.

Det er ikke så stor poesi som Grundtvigs. Det er skrevet af en mindre digter. Men det er skrevet af en dansker i samme situation, og hvad mere er: det finder sin styrke og fortrøstning samme sted som Grundtvig: i håbet til og troen på, at almægtig er Gud, og at i sidste instans er det Gud, der råder for Danmarks sag. Deraf deres udholdenhed. Deraf deres protest mod at lade sig slå ud. Deraf deres forventning - mod håb med håb.

De begivenheder, vi i de seneste år har oplevet omkring os, kan kun bekræfte deres forkyndelse af, at end er der en Gud foroven, som råder for folkenes sag og fremtid. Hvad vi har set ske i Østeuropa i det sidste årti, er vidnesbyrdet om, at mennesket spår, men Gud rå'r. Hvem havde for ti år siden turdet tro, at disse cementerede kommunistiske diktaturer kunne rokkes? Hvem havde forestillet sig, at de i løbet af en uge skulle kunne løbe ud i rendestenen som smeltet sne? Men dog skete det. Dog brød disse politiske mastodonter sammen med en

pludselighed og fuldstændighed, som reducerede tyrannerne til små ynkelige, afmægtige marionetter. Højt at flyve, dybt at falde har været mottoet for en Honecker i DDR, en Husak i Tjekkoslovakiet, en Ceausescu i Rumænien. De sad så højt i sadlen som de små guder, de gerne ville gælde for. De syntes at beherske livet og landet. Og hvor er de nu?

Nej, end er der en Gud foroven, som råder for folkene og fremtiden, og det er jo netop denne tro, der giver ethvert kristent menneske håb til at tro og styrke til at forvente, og det er i denne tro, at den gamle Simeon i dag kommer i Jerusalems tempel på samme måde som han var kommet der de andre dage så mange gange før. Igen og igen. I et bestandigt håb til Guds løfte om, at han skulle se Guds salvede. Gud havde talt til Simeon og givet ham godt mod, og i tro på Guds ord kommer Simeon til templet.

Og Guds ord - det er jo kun et ord. Det var sagt, men hvad var Guds ord andet end et ord? Ord er lette at sige og ofte så luftige som tågen, der letter, og således var Simeon ikke stillet anderledes end alle andre slægter, der kun har Guds ord at holde sig til.

Men Simeon troede Guds ord, hører vi, og i troen på Guds ord om, at han ikke skulle dø, før han havde set Guds salvede, kommer han i templet. Troen avler håb og håbet avler forventning og forventningen avler den bestandige udholdenhed. Således lever Simeon. Således overlever Simeon sin egen fortvivlelse. I troen på Guds ord holder Simeon ud fra dag til dag i en urimelig og stadig forventning til Gud, og så - ja, så handler Gud og sender sin sandhed og opfyldelse til Simeons verden, og Simeon har ikke andet at gøre end at takke Gud for hans nåde og barmhjertighed mod et stakkels jordisk menneske, der ikke selv har noget at prale af, men som kan kaste al sin frygt og smerte over på Gud, som dog er den, der har al magten og æren i evighed.

Amen.

Kilde

Tidehverv, 1998, s. 87-88 eller på tidehverv.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Første tekstrække, Julesøndag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-krarups-praediken-julesondag>